

Školní vzdělávací program pro dětský domov

(zpracovaný podle zákona č. 561/2004 Sb. v platném znění)

Školní rok 2023/2024 – 2026/2027

Platnost od 1. 1. 2024

**Dětský domov Úsměv, Ostrava-Slezská Ostrava,
Bukovanského 25, příspěvková organizace
710 00 Ostrava-Slezská Ostrava**

Obsah

1. Identifikační údaje.....	3
2. Charakteristika zařízení.....	4
3. Personální zabezpečení	8
4. Postup při přijímání, přemístování a propouštění dětí	10
5. Organizace výchovně vzdělávacích činností v zařízení	14
6. Hlavní úkoly a cíle výchovně vzdělávací činnosti.....	17
7. Klíčové kompetence.....	22
8. Systém hodnocení a opatření ve výchově.....	23
9. Evaluace	24
10. Závěrečná ustanovení.....	25

**Dětský domov Úsměv, Ostrava-Slezská Ostrava,
Bukovanského 25, příspěvková organizace
710 00 Ostrava-Slezská Ostrava**

1. Identifikační údaje

Název organizace:	Dětský domov Úsměv, Ostrava-Slezská Ostrava, Bukovanského 25, p. o. (dále jen dětský domov)
Název dokumentu:	ŠVP pro dětský domov
Sídlo:	Bukovanského 1355/25, Ostrava-Slezská Ostrava, 710 00 Odloučené pracoviště: U Kapličky 4, Ostrava- Muglinov, 712 00
Zřizovatel:	Moravskoslezský kraj, 28. října 117,702 18 Ostrava
Právní forma:	Příspěvková organizace
IČO:	61989321
Identifikátor zařízení:	600 031 691
IZO dětský domov:	102 532 401
Kapacita:	24 lůžek
Kontakty	
Telefonní spojení:	724 059 515 ředitelka 730 188 096 sociální pracovnice 737 609 629 odloučené pracoviště
Internetové stránky:	www.ddusmev.cz
Email:	eva.chodurova@ddusmev.cz
Datová schránka:	zpdfct7
Číslo účtu:	16132761/0100 KB, a. s. Ostrava

**Dětský domov Úsměv, Ostrava-Slezská Ostrava,
Bukovanského 25, příspěvková organizace
710 00 Ostrava-Slezská Ostrava**

2. Charakteristika zařízení

Dětský domov je školským zařízením, které poskytuje nepřetržitý celoroční provoz. Právní subjektivitu získalo zařízení 1. 1. 1995. Zřizovatelem je Moravskoslezský kraj, a to od 1. července 2001.

Činnost dětského domova se řídí zpravidla Zákonem č. 109/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů, Vyhláškou 438/2006 Sb., spolu s další platnou legislativou a dalšími vnitřními normami dětského domova.

Dětský domov je školské zařízení pro výkon ústavní výchovy, a to na základě pravomocného rozhodnutí soudu o ústavní výchově nebo předběžném opatření o ústavní výchově. Účelem dětského domova je zajišťovat nezletilé osobě, a to zpravidla ve věku od 3 do 18 let, případně zletilé osobě do 19 let, na základě rozhodnutí soudu o ústavní výchově náhradní výchovnou péči v zájmu jeho zdravého vývoje, řádné výchovy a vzdělávání.

Od 1. 1. 1995 je dětský domov právním subjektem, neziskovou, příspěvkovou organizací. Budova zařízení je umístěna v městské části Ostravy, Slezské Ostravy, na Bukovanského ulici. Děti společně obývají větší rodinnou vilu postavenou v roce 1932 a dva byty v rámci odloučeného pracoviště v městské části Ostrava-Muglinov. Součástí je velká zahrada v klidné rodinné zástavbě.

Charakteristika jednotlivých součástí zařízení a jejich úkolů

Dětský domov se skládá pouze z dětského domova. Kapacita zařízení je 24 dětí.

V dětském domově jsou tři rodinné skupiny. Dvě rodinné skupiny jsou na budově Bukovanského a jedna rodinná skupina na odloučeném pracovišti U Kapličky. Na hlavní budově každá rodinná skupina obývá jedno poschodí, které je přístupné všem dětem i pracovníkům, kteří mají k dispozici klíč (posílujeme zodpovědnost za svěřené předměty). Skupině náleží 3 ložnice pro děti, sociální zařízení (2 WC dle pohlaví a společná koupelna), vychovatelna a obývací pokoj, k němuž náleží kuchyňský kout a jídelní část pro stolování. Obě rodinné skupiny mají k dispozici společnou návštěvní místnost a šatnu s místností pro uložení bot. Během roku 2024 – 2025 bude mít každá rodinná skupina relaxační místnost. Hlavní budova poskytuje také zázemí zaměstnancům, jsou zde kanceláře, sklad potravin, dílna, šatny, spisovna, sociální zařízení.

Od 1. listopadu 2004 je zařazeno do sítě škol i odloučené pracoviště, které je zázemím a působištěm třetí rodinné skupiny. Samostatné byty jsou vzdáleny deset minut chůze od hlavní budovy. Skupina je umístěna v menším činžovním domě, na třetím poschodí, kde je pro děti i pedagogické pracovníky zařízení bytové zázemí s příslušenstvím. Skupinu tvoří byt pro

**Dětský domov Úsměv, Ostrava-Slezská Ostrava,
Bukovanského 25, příspěvková organizace
710 00 Ostrava-Slezská Ostrava**

zletilé nezaopatřené osoby (na Smlouvu) a byt pro nezletilé děti. Samostatný byt umožňuje zletilým nezaopatřeným osobám přípravu na samostatný život. Byt tvoří: 2 ložnice, sociální zařízení, kuchyň a obývací pokoj. Druhý byt tvoří: 3 ložnice pro děti, sociální zařízení, obývací pokoj, kuchyň.

Dětský domov má k dispozici zahradu, jejíž vydlážděná část je určena pro posezení u krbu a na lavičkách. Pro volnočasové aktivity je k dispozici ping-pongový stůl a dětské hřiště, které je tvořeno domečkem se skluzavkou, houpačkami a prvky na lezení. Pro nejmenší děti jsou zde pružinová houpadla. Z bývalého nefunkčního bazénku je vytvořeno zázemí pro pěstování rostlin. Součástí jsou vyvýšené záhony pro pěstování zeleniny – dýně, rajčata.

V dětském domově musí být zajištěno základní právo každého dítěte na výchovu a vzdělávání v návaznosti na ústavní principy a mezinárodní smlouvy o lidských právech a základních svobodách, jimiž je Česká republika vázána. Dětský domov vytváří podmínky podporující sebedůvěru dítěte, rozvíjející citovou stránku jeho osobnosti a umožňuje aktivní účast dítěte ve společnosti. S dítětem v dětském domově musí být zacházeno v zájmu plného a harmonického rozvoje jeho osobnosti s ohledem na potřeby osoby jeho věku.

Účelem dětského domova je zajišťovat nezletilé osobě, a to zpravidla ve věku od 3 do 18 let, případně zletilé osobě do 19 let (dále jen „dítě“), na základě rozhodnutí soudu o ústavní výchově nebo ochranné výchově nebo o předběžném opatření náhradní výchovnou péči v zájmu jeho zdravého vývoje, řádné výchovy a vzdělávání. Dětský domov spolupracuje s rodinou dítěte a poskytuje jí pomoc při zajišťování záležitostí týkajících se dítěte, včetně rodinné terapie a nácviku rodičovských a dalších dovedností nezbytných pro výchovu a péči v rodině. Dětský domov také poskytuje podporu při přechodu dítěte do jeho původního rodinného prostředí nebo jeho přemístění do náhradní rodinné péče.

Posláním dětského domova je především všestranný rozvoj dítěte, jeho příprava na samostatný život po dosažení zletilosti a příprava na vřazení dítěte do rodinného prostředí, ať se jedná o rodinu biologickou či náhradní. Zařízení může na základě žádosti poskytovat plné přímé zaopatření zletilé nezaopatřené osobě po ukončení výkonu ústavní výchovy a ochranné výchovy, připravující se na budoucí povolání, nejdéle však do věku 26 let, podle smlouvy uzavřené mezi nezaopatřenou osobou a zařízením nejpozději do 1 roku od ukončení ústavní výchovy nebo ochranné výchovy.

V rámci péče o děti jsou dětem v DD zajišťovány specifické výchovné a vzdělávací potřeby, a to v odstupňovaném rozsahu pro děti:

- a) samostatné přiměřeně věku,
- b) samostatné vyžadující občasnou kontrolu,
- c) vyžadující občasné vedení a stálou kontrolu,
- d) nesamostatné vyžadující stálé vedení i kontrolu,

**Dětský domov Úsměv, Ostrava-Slezská Ostrava,
Bukovanského 25, příspěvková organizace
710 00 Ostrava-Slezská Ostrava**

e) vyžadující soustavnou intenzivní individuální péči.

Posouzení dítěte se realizuje v součinnosti s odborným pracovníkem diagnostického ústavu dle zákona 109/2002 Sb. nejméně jedenkrát v kalendářním roce.

Materiální zabezpečení:

Dětem a zletilým nezaopatřeným osobám je poskytováno plné přímé zaopatření, a to

- stravování, ubytování a ošacení,
- učební potřeby a pomůcky,
- úhrada nezbytně nutných nákladů na vzdělávání,
- úhrada nákladů na zdravotní služby, léčiva a zdravotnické prostředky, které nejsou hrazeny ze zdravotního pojištění, pokud nebyly zdravotní služby vyžádány zákonnými zástupci dítěte,
- kapesné, osobní dary a věcná pomoc při odchodu zletilých ze zařízení,
- úhrada nákladů na dopravu do sídla školy.

Dětem a zletilým nezaopatřeným osobám mohou být dále hrazeny:

- potřeby pro využití volného času a rekreaci,
- náklady na kulturní, uměleckou, sportovní a oddechovou činnost,
- náklady na soutěžní akce, rekreace,
- náklady na dopravu k osobám odpovědným za výchovu.

V době, kdy je pobyt dítěte na základě povolení ředitele v zařízení přerušeno (povolená návštěva mimo zařízení) poskytují dítěti plné přímé zaopatření osoby, u nichž dítě pobývá.

Nákupy jsou pověřeni pedagogičtí pracovníci, zodpovídají za samotný nákup, případně za doložení dokladů, pokud vysílají starší děti samostatně na nákup, což je žádoucí.

Pedagogický pracovník poskytne dětem prostředky na nákup a následně mu dítě předloží paragony o nákupu.

Ekonomické podmínky

Finanční prostředky jsou získávány:

- Příspěvek od zřizovatele,
- Sponzorské dary,
- Vlastní výnosy (ošetřovné, výběr stravného zaměstnanců)
- Nadační příspěvky

**Dětský domov Úsměv, Ostrava-Slezská Ostrava,
Bukovanského 25, příspěvková organizace
710 00 Ostrava-Slezská Ostrava**

Bezpečnostní podmínky

Školské zařízení vyhledává, zjišťuje a zhodnocuje možná rizika vyplývající z činnosti při různých formách vzdělávání a současně i přijímá opatření k prevenci rizik. Činnosti z hlediska BOZP a PO zajišťuje odborná firma.

Všichni vedoucí zaměstnanci jsou proškolení odborně způsobilou osobou (1x za 3 roky), všichni zaměstnanci pak 1x za 2 roky proškolení v oblasti BOZ a PO. Děti jsou proškoleny při nástupu do zařízení, opakovaně každoročně na začátku školního roku a před prázdninami.

Před každou činností probíhá poučení dětí v rámci BOZ.

**Dětský domov Úsměv, Ostrava-Slezská Ostrava,
Bukovanského 25, příspěvková organizace
710 00 Ostrava-Slezská Ostrava**

3. Personální zabezpečení

Dětský domov zabezpečuje péči o nezletilé děti a zletilé nezaopatřené osoby prostřednictvím pracovníků, kteří jsou rozděleni na **pedagogickou** a **provozní** část.

Pedagogičtí pracovníci (dále jen „vychovatelé a asistenti pedagoga) dětského domova vzdělávají a vychovávají děti a zletilé nezaopatřené osoby v souladu s cíli výchovy a vzdělávání, stanovenými zákonem č. 109/2002 Sb., ve znění pozdějších předpisů a v souladu s dalšími právními předpisy.

Vychovatelem může být pouze ten, kdo vedle předpokladů stanovených zákonem o pedagogických pracovnících splňuje předpoklad psychické způsobilosti.

Hlavním posláním vychovatelů je vytvářet dětem a zletilým nezaopatřeným osobám pěkné milé prostředí, dostatečně je připravovat na školní vyučování, nabídnout škálu zájmové činnosti, vyplnit vhodně volný čas dětí, udržovat kontakty s rodinou a všestranně nahrazovat chybějící rodinu.

Psychická způsobilost se zjišťuje psychologickým vyšetřením. Psychická způsobilost se prokazuje

- před vznikem pracovního poměru k dětskému domovu,
- v průběhu pracovního poměru v případě, že vznikne důvodná pochybnost o tom, zda vychovatel splňuje podmínku psychické způsobilosti, zejména při podezření na fyzické nebo psychické násilí na dětech; v takovém případě ředitel dětského domova nařídí vychovateli podstoupit psychologické vyšetření a k tomu stanoví přiměřenou lhůtu.

Psychologický posudek je součástí osobního spisu pedagogického pracovníka. Psychologický posudek je možné přezkoumat za podmínek stanovených zvláštním právním předpisem.

V psychologickém posudku se uvádějí tyto údaje:

- jméno, popřípadě jména, příjmení, akademický titul a datum narození vychovatele,
- závěr psychologického vyšetření, z něhož je patrné, zda vychovatel je nebo není psychicky způsobilý vykonávat činnost pedagogického pracovníka dětského domova,
- jméno, popřípadě jména, příjmení a akademický titul vyšetřujícího psychologa, jeho vlastnoruční podpis a otisk razítka, číslo akreditace,
- datum vyhotovení psychologického posudku.

**Dětský domov Úsměv, Ostrava-Slezská Ostrava,
Bukovanského 25, příspěvková organizace
710 00 Ostrava-Slezská Ostrava**

Provozní pracovníci jsou pověřeni péčí o děti zpravidla po materiální stránce. Ekonomickou agendu spravuje rozpočtář (ekonomka), sociální pracovník zase sféru sociální.

K naplnění společné péče o děti a zletilé nezaopatřené osoby je v součinnosti všech pracovníků, neboť cílem je dobře připravený člověk pro samostatný život.

Řídící a poradní orgány:

Vedení DD:

- ředitel, zástupce ředitele, vedoucí vychovatel.

Vedení zajišťuje plynulý provoz dětského domova a vzájemnou spolupráci jednotlivých součástí. Porada vedení je poradním orgánem ředitele, jejími členy jsou: zástupce ředitele, vedoucí vychovatel, schází se zpravidla každé pondělí. Pedagogická rada je poradním orgánem ředitele, schází se zpravidla 1 x měsíčně, svolává a vede ji ředitel či pověřený zástupce. Jejími členy jsou: zástupce ředitele, vychovatelé a asistenti pedagoga, bezpečnostní pracovníci – pouze v určitých termínech, sociální pracovník, rozpočtářka.

Informační a komunikační systémy:

pedagogické rady	svolává ředitel
porada vedení	svolává ředitel
pracovní porady	svolává ředitel

Další možnosti toku informací:

- záznamy z jednání orgánů DD a jednotlivých úseků,
- písemné pokyny vedoucích pracovníků,
- záznamy v Evixu.

4. Postup při přijímání, přemístování a propouštění dětí

Přijímání dětí:

Děti jsou do dětského domova přijímány na základě pravomocného rozhodnutí soudu. Dokumenty vztahující se k dítěti předává zpravidla pracovnice OSPODu, osoba odpovědná za výchovu, či pracovníci příslušného zařízení, ze kterého je dítě přemístováno.

Při přijímání dětí je přítomen zpravidla sociální pracovník dětského domova a klíčový pedagogický pracovník rodinné skupiny, do které bude dítě umístěno. Je jejich povinností zkontrolovat dokumentaci dle předávacího protokolu.

Dokumentace zpravidla obsahuje dle § 5, odst. 5, odst. 11 zákona č. 109/2002 Sb.:

- komplexní diagnostická zpráva s programem rozvoje osobnosti,
- **pravomocné rozhodnutí soudu o předběžném opatření nebo ústavní výchově,**
- školní dokumentaci včetně posledního vysvědčení a návrhu klasifikace za dobu pobytu v diagnostickém ústavu,
- osobní věci dítěte,
- osobní list,
- rodný list,
- občanský průkaz nebo v případě cizinců cestovní pas,
- průkaz zdravotní pojišťovny,
- očkovací průkaz, lékařský posudek o zdravotní způsobilosti k umístění dítěte ne starší 3 dnů,
- **vyjádření lékaře o aktuálním zdravotním stavu dítěte**

Zpravidla pedagogický pracovník rodinné skupiny (dále „klíčový pracovník“), do které bude dítě zařazeno, provede s dítětem seznámení s vnitřním řádem dětského domova, s místními podmínkami obce, školní docházkou, režimem dne a dalšími podrobnostmi jeho pobytu v dětském domově. Projednává s dítětem a osobou odpovědnou za výchovu a dalšími subjekty jeho přání, představy, očekávání, cíle a možnosti. Dítě dostává informace o potřebné délce umístění, o chodu zařízení, na koho se může obracet, když bude potřebovat pomoc, o tom, jak bude probíhat kontakt s jeho blízkými osobami, o naplňování svých práv a o svých povinnostech. O adaptační fázi vedou vychovatelé záznamy. Vychovatelé rodinných skupin jsou odpovědní za to, že adaptační fáze pobytu dítěte v dětském domově bude zpravidla konzultována s psychologem či dalšími odborníky.

Sociální pracovník je odpovědný za to, že v den přijetí dítěte do dětského domova ohlásí tuto skutečnost písemně osobám odpovědným za výchovu, příslušnému soudu a příslušnému orgánu sociálně právní ochrany dětí. Sociální pracovník zapíše veškerou dokumentaci do

**Dětský domov Úsměv, Ostrava-Slezská Ostrava,
Bukovanského 25, příspěvková organizace
710 00 Ostrava-Slezská Ostrava**

programu Evix a založí sociální spis dítěte. Pedagogičtí a bezpečnostní pracovníci mají povinnost seznámit se spisem, což stvrzují podpisem.

Do dětského domova jsou umisťovány i děti s mentálním, tělesným a smyslovým postižením, s vadami řeči, popřípadě s více vadami, u nichž byla nařazena ústavní výchova, nebo nařazeno předběžné opatření. Pokud stupeň zdravotního postižení neodpovídá jejich umístění do zařízení sociálních služeb nebo do specializovaného zdravotního zařízení. Pro tyto děti zařízení zajistí vhodné podmínky úpravou denního režimu a vybavenosti zařízení, jejichž přiměřenost posoudí příslušný poskytovatel zdravotních služeb v oboru praktického lékařství pro děti a dorost, s nímž zařízení uzavřelo smlouvu o poskytování zdravotní péče, („dále jen registrující lékař“). Dětský domov zajistí odpovídající vzdělávací, terapeutický a sociálně rehabilitační program nebo zabezpečí jejich týdenní pobyt v internátu školy podle typu jejich postižení. Prostřednictvím příslušného poskytovatele zdravotních služeb zařízení zajistí i specializovanou zdravotní péči.

Do zařízení se nepřijímají děti:

- které jsou pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky a podle stanoviska lékaře vyžadují odbornou zdravotní péči, kterou jim nelze poskytnout v rámci pobytu v zařízení, nebo
- s psychiatrickým onemocněním: schizofrenie, bipolární porucha, těžké depresivní a úzkostné stavy vyžadující psychiatrickou léčbu.

Přemístění dětí:

Rozhodnutí o přemístění dítěte vykonává příslušný soud. Doručením pravomocného rozhodnutí soudu dětskému domovu dochází k přemístění dítěte. Sociální pracovníce kontaktuje zařízení, do kterého má být dítě přemístěno. Dítě je o plánovaném přemístění a jeho důvodu s dostatečným předstihem informováno, dítěti i jeho rodině je poskytována podpora.

O přemístění dítěte je informován příslušný soud, pracovníci OSPODu, osoby odpovědné za výchovu dítěte a diagnostický ústav.

Propouštění dětí:

Ředitel zařízení ukončí pobyt dítěte v zařízení:

- jestliže soud zrušil ústavní výchovu nebo ochrannou výchovu nebo jestliže uplynula stanovená doba trvání ústavní výchovy, s výjimkou případu, kdy ke dni uplynutí této doby není skončeno řízení soudu o prodloužení nebo zrušení ústavní výchovy,

**Dětský domov Úsměv, Ostrava-Slezská Ostrava,
Bukovanského 25, příspěvková organizace
710 00 Ostrava-Slezská Ostrava**

- dosáhne-li zletilosti, pokud v zařízení dobrovolně nesetrvává do ukončení přípravy na povolání,
- dosáhne-li věku 19 let, byla-li mu prodloužena ústavní výchova nebo ochranná výchova, pokud v zařízení dobrovolně nesetrvává do ukončení přípravy na povolání,
- jestliže rozhodnutí soudu o osvojení nebo o svěřeni dítěte do pěstounské péče nabylo právní moci,
- po uplynutí doby trvání předběžného opatření nebo po jeho zrušení soudem.

Při propuštění dítěte z dětského domova při zrušení ústavní výchovy před dosažením zletilosti je dítě předáno osobám, které určí soud, zpravidla se jedná o zákonné zástupce. Těmto je předána dokumentace dítěte a jeho doklady. Administrativní stránku propouštění zajišťuje zpravidla sociální pracovník. O termínu odchodu ze zařízení je následně informován soud, sociální pracovník OSPODu, vedoucí spis dítěte, diagnostický ústav. S předstihem také škola, kde dítě plní školní docházku.

Dítěti, které po dosažení zletilosti odchází z dětského domova se podle skutečné potřeby v době propouštění a podle hledisek stanovených vnitřním řádem poskytne věcná pomoc nebo jednorázový peněžitý příspěvek. Dále se dítěti ve spolupráci s orgánem sociálně-právní ochrany dětí poskytuje poradenská pomoc se zajištěním bydlení a práce, a dále je dítěti i po opuštění zařízení poskytována poradenská pomoc při řešení tíživých životních situací.

Pro odcházející děti je připraveno rozloučení.

Administrativa spojená se zletilostí:

- půl roku před dosažením zletilosti je informován kurátor dítěte (zodpovídá sociální pracovník),
- provede se osobní kontaktování dítěte a kurátora (zodpovídá sociální pracovník),
- je podána informace osobám odpovědným za výchovu o rozhodnutí dítěte k odchodu či setrvání v zařízení (zodpovídá sociální pracovník),
- v součinnosti s dítětem se řeší bytová situace (zodpovídá klíčový pracovník),
- zajišťuje se zaměstnání ve spolupráci s odcházejícím, dle jeho rozhodnutí a představy, případně kontakt s úřadem práce či odborem sociálních věcí (zodpovídá klíčový pracovník),

**Dětský domov Úsměv, Ostrava-Slezská Ostrava,
Bukovanského 25, příspěvková organizace
710 00 Ostrava-Slezská Ostrava**

- dítě si s sebou odnáší vlastní dokumentaci, včetně zdravotní, vkladní knížka atd. (zodpovídá sociální pracovník),
- dále si odnáší oblečení, dárky, album, své osobní věci (zodpovídá klíčový pracovník),
- den odchodu je sdělen soudu, sociálnímu pracovníkovi OSPODu, vedoucí spis dítěte, osobám odpovědným za výchovu, kurátorovi, úřadu práce, ČSSZ, diagnostickému ústavu (zodpovídá sociální pracovník),

Spolupráce s příslušnými orgány a dalšími subjekty:

- diagnostický ústav – metodická činnost,
- škola – vřazení dítěte do jiné základní školy, případně změna učiliště, docházka je před přijetím projednána ředitelem či jeho zástupcem s příslušnou školou, je konzultováno z hlediska zájmů dítěte jeho nejvhodnější zařazení, žádost osoby odpovědné za výchovu,
- OSPOD – všichni zaměstnanci jsou povinni poskytnout součinnost a vyvíjet spolupráci s OSPODem, týká se především sociálního pracovníka a vychovatelů, kteří se účastní pohovoru při návštěvě OSPODu,
- Státní zastupitelství – vykonává dozor nad dodržováním právních předpisů při výkonu ústavní výchovy.

Zajišťování pomoci po propuštění ze zařízení:

Odchod dítěte či zletilé nezaopatřené osoby ze zařízení je zpravidla plánován s časovým předstihem, cca ½ roku. Dítěti či zletilé nezaopatřené osobě je po následující dva roky, a dle požádání i déle, poskytována poradenská pomoc při řešení tíživých životních situací. Převážně tuto pomoc zajišťují pedagogičtí pracovníci, kteří měli dítě či klienta v rodinné skupině. Dále se zapojuje sociální pracovník a další pracovníci, včetně pracovníků vedoucích. Při odchodu dítěte či zletilé nezaopatřené osoby, je vždy nabídnuta pomoc pracovníků dětského domova.

5. Organizace výchovně vzdělávacích činností v zařízení

Organizace výchovných činností:

Organizace činností dětského domova je zpracována v ročním plánu výchovně vzdělávacích činností. Plán je předem konzultován, vyhotovuje jej ředitelka zařízení a schvaluje se na pedagogické radě zařízení.

Dále k organizaci patří **týdenní programy výchovně vzdělávací činnosti**. Programy jsou vypracovány na jednotlivé rodinné skupiny pracovníky, kteří k rodinné skupině patří. Plánování je společné, děti jsou s programem seznámeny. Kontrolu vyhotovení kontroluje vedoucí vychovatel. Programy se zapisují do Evixu, vytisknou se v neděli, před započítáním nového týdne.

Každý den vychovatelé zapisují do Evixu průběh služby, vše, co s dětmi vykonávaly. Tento denní záznam je uložen v Evixu, netiskne se.

Vychovatelé zpracovávají **Program rozvoje osobnosti dítěte**, a to na děti, za které mají odpovědnost (klíčový pracovník). Ta je určena vedením zařízení. Program je vypracován ve školním roce vždy na každé pololetí. Vytiskne se, všichni vychovatelé jsou seznámeni s PRODY všech dětí. PROD se pravidelně vyhodnocuje. S obsahem je dítě prokazatelně seznámeno (podepíše se), může se k němu vyjádřit a zaznamenává se i sebehodnocení dětí při jeho vyhodnocování.

Vychovatel si plánuje činnosti s dětmi během odpoledne, obsáhlejší aktivity ponechává na dny klidu. Převažující formy činností v dětském domově: výchova k sebeobsluze, sportovní činnosti, zájmové kroužky, pracovní aktivity, rodinná výchova, kulturní akce, turistika, rekreační a vzdělávací pobyty, estetická výchova, hudební výchova, hry, soutěže, relaxační aktivity, chov drobného zvířectva, atd.

Velký důraz je kladen na aktivity během prázdnin, delšího volna. Účast na táborech, rekreacích, vzdělávacích kurzech, jazykových pobytech. Děti jsou před každou činností mimo zařízení poučeny v rámci bezpečnostní prevence.

Všechny činnosti jsou plánovány pro děti dětského domova, netýkají se zletilých nezaopatřených osob, ty v dětském domově setrvávají na základě Smlouvy. Jejich režim je samostatný, hospodáří s finanční částkou, jsou umístěny v samostatném bytě, bez přímého dozoru pracovníků.

**Dětský domov Úsměv, Ostrava-Slezská Ostrava,
Bukovanského 25, příspěvková organizace
710 00 Ostrava-Slezská Ostrava**

Organizace vzdělávání dětí:

Děti jsou zařazeny do systému předškolní, základní, nebo studentské, či učňovské docházky, a to na základě věku a předchozího vzdělávání.

V dětském domově se vytvářejí podmínky pro účast dětí na náboženské výchově, náboženských obřadech, popřípadě na dodržování náboženských zvyklostí, a to podle zájmu dítěte a s ohledem na předchozí rodinnou výchovu a na rozumové schopnosti dítěte.

Děti se vzdělávají ve školách, které nejsou součástí dětského domova. Žádost pro umístění v rámci školní i předškolní docházky, podává zákonný zástupce dítěte prostřednictvím ředitelky zařízení či sociálního pracovníka zařízení.

Výběr učebního oboru, střední školy probíhá ve vzájemné dohodě mezi výběrem dítěte, osobami odpovědnými za výchovu a konzultací s nabídkou pedagogů dětského domova. Děti mají možnost konzultace na PPP či SPC nebo také na Informačním a poradenském středisku pro volbu a změnu povolání při Úřadu práce v Ostravě.

Vzdělávání v dětském domově se uskutečňuje zpravidla v odpoledních hodinách, a to v rámci přípravy na vyučování. Tuto přípravu provádí vychovatel, dohlíží na vypracování zadaných úkolů, přípravě pomůcek. Příprava na vyučování je důležitým faktorem při rozvoji osobnosti dítěte, naše zařízení na ni klade velký důraz. Výsledky vzdělávání si vychovatelé ověřují na konzultacích s učiteli. Výsledky dětí odrážejí pedagogickou činnost vychovatelů. V době přípravy na vyučování je potřeba zajistit klid na tuto činnost, nepoužívají se mobilní telefony.

Organizace zájmových činností:

Pro zdárný rozvoj osobnosti a vhodnému obsahu volného času je žádoucí poskytnout dětem dostatek zájmových aktivit. Výběr vhodných činností je konzultován v začátku školního roku a vychází z nabídky základních uměleckých škol, domů dětí, sportovních klubů, mimoškolních kroužků, jazykových škol a dalších zájmových sdružení. Trvale dlouhodobě rozvíjená aktivita se vždy podpoří v dalším pokračování, u nových dětí se vysvětlí obsah a cíle. Důležité je sjednocení a návaznost školního vyučování a stanovení docházky do kroužků.

V rámci plánovaných činností v dětském domově se uskutečňují kroužky dle výběru vychovatele, do kterého se zapojují děti ze všech rodinných skupin.

Zájmová činnost je organizována:

- ve škole - odpovědnost, náplň a provádění je v kompetenci školy,
- v dětském domově, kdy je součástí plánovaných činností, v nepravidelném pojetí,
- v domech dětí, základních uměleckých školách, sportovních klubech a organizacích.

Prázdninová náplň:

- Je plánována s dostatečným předstihem. Činnost sestavena tak, aby v případě pobytu dětí u osob odpovědných za výchovu, příbuzných i hostitelských rodin, byl umožněn souvislejší kontakt.
- Zpravidla se jedná o letní tábory, rekreační pobyty zaměřené na turistiku, jazykové tábory, ozdravné pobyty. Umožněna přítomnost ve zdravém prostředí, kontaktování s jinými dětmi. Vítané jsou nabídnuté ozdravné pobyty u moře.

Počítač (včetně internetového připojení) a další zařízení (playstation) na rodinných skupinách budou děti k zájmové činnosti využívat zpravidla od:

**Dětský domov Úsměv, Ostrava-Slezská Ostrava,
Bukovanského 25, příspěvková organizace
710 00 Ostrava-Slezská Ostrava**

16 hod. do 21 hod. – ve dnech, kdy následující den probíhá školní vyučování,
13 hod do 21.30 hod. – ve dnech, kdy následující den neprobíhá školní vyučování.

Televize, která se využívá k zájmové činnosti, bude mít provoz zpravidla od:

16 hod. do 20.30 hod.	ve dnech, kdy následující den probíhá školní vyučování pro děti do 15let,
16 hod. do 21.00 hod.	ve dnech, kdy následující den probíhá školní vyučování pro děti nad 15let,
8 hod do 21.00 hod.	ve dnech, kdy následující den neprobíhá školní vyučování pro děti do 15 let,
8 hod do 22.00 hod.	ve dnech, kdy následující den neprobíhá školní vyučování pro děti nad 15 let.

Výjimka je možná dle Vnitřního řádu pouze se souhlasem ředitele nebo jeho zástupce a v případě udělení kladného Opatření ve výchově.

U dětí je potřeba dodržovat spánkový režim a není možné posunovat doby nočního klidu pro děti, zvláště pak u dětí psychiatricky léčených jde o poškozování jejich zdraví.

System prevence sociálně patologických jevů:

Dětský domov má stanoveného metodika školní prevence. Pokud není metodik prevence přítomen, zajišťuje výkon činností spojených s prevencí sociálně patologických jevů ředitelka. Jsou vypracovány postupy a jednání, jak předcházet a zabránovat rozšíření negativních projevů chování a konzumaci nevhodných látek.

Dětský domov spolupracuje se zařízeními, které poskytují podporu v oblasti prevence rizikového chování dětí (Renarkon), dále pak s určeným krajským koordinátorem prevence a metodikem prevence Pedagogicko-psychologické poradny v Ostravě. V rámci metodického vedení se obrací na diagnostický ústav.

IPROD:

Struktura IPRODu – základní body:

- Osobní údaje
- Osobnostní charakteristika dítěte (diagnózy, zejména LMR, psychiatrické, poruchy chování, důvody nařízení ÚV, rodinná anamnéza)
- Zdravotní stav, léky, individuální zvláštnosti (diagnózy, ostatní lékařské diagnózy, alergie, dieta, stanovená medikace)
- Škola a školské zařízení (název školy, oboru, třída, SPC nebo PPPP doporučení)
- Výchovné cíle (aktuální vztah k rodině a blízkým osobám, popis rodiny, matka + otec, jiné blízké osoby, s kým je v kontaktu, hlavní cíl - návrat k někomu, hostitelská, pěstounská péče, setrvání v DD, výchovné cíle)
- Posouzení dítěte podle § 2 odst. 10 zákona č. 109/2002 Sb.
- Vyhodnocení výchovných cílů

6. Hlavní úkoly a cíle výchovně vzdělávací činnosti

Rodinná výchova

- příklad vzájemných vztahů mezi zaměstnanci dětského domova,
- rozvíjení vzájemných kontaktů mezi dětmi,
- vztahy mezi dívkami a chlapci,
- základy zdravotní péče mezi dospívajícími, zdravotní prevence, otužování, hygiena adolescentů, dentální prevence, sexuální výchova,
- hospodaření s vlastními penězi – finanční gramotnost,
- využívání počítačové základny, vyhledávání, komunikace s internetem,
- podporovat vztahy s rodinou,
- práce s narušenými vztahy v rodině,
- uspořádat akci pod názvem Den rodiny.

Cíl: Návrat do rodiny, příbuzenské péče. Rozvíjet vazby se svou rodinou. Posilovat vlastní náležitost, příslušnost, patřit někam. Posílit především vytvoření většího prostoru pro osvojení návyků pro samostatný život.

Mravní výchova

- především výchova k vzájemné ohleduplnosti, slušnosti, bez vulgárního vyjadřování,
- znát své sousedy na ulici, zdravít,
- být vstřícný ke spolubydlícím na pokoji,
- naučit se chválit, uznat dobré výkony kamaráda,
- dobrat se nabídky pomoci, nezištně věnovat čas kamarádovi,
- netolerovat vzájemné půjčování oblečení, jež s sebou nese následně hádky, popř. agrese
- propagace práce dětského domova na veřejnosti v rámci účasti na soutěžích, články v tisku,
- důležitost večerních „sedánků,, a měsíčních komunit,
- nabídnout vhodnější formy řešení konfliktů, vnitřních nepohod,
- nepřipustit šikanu mezi dětmi, sledovat sebemenší náznaky,
- nedopustit nástup rasových a xenofobních nálad, vést děti k vzájemným hezkým vztahům.

Cíl: Mít mravní zásady a přípravu k odchodu z dětského domova. Prevence rizikového chování. Znat negativní dopady útěků, krádeží, absence ve škole, nevhodného chování.

**Dětský domov Úsměv, Ostrava-Slezská Ostrava,
Bukovanského 25, příspěvková organizace
710 00 Ostrava-Slezská Ostrava**

Pracovní výchova

- osvojování přiměřených praktických dovedností,
- sebeobsluha jako důležitá součást pracovní výchovy,
- udržování pořádku v osobních předmětech,
- pěstování pracovních návyků, zručnost, vztah k práci,
- šetrné zacházení s majetkem domova, osobním i veřejným vlastnictvím,
- nákupy pro vaření a potřeby provozu domova,
- podílení se na menším úklidu vnitřního i venkovního prostoru budovy i bytu,
- podílení se na přípravě jídla,
- pečování o květiny v budově,
- pravidelné úklidy vlastního pokoje,
- znalost žehlení, praní, obsluha pračky, sušičky,
- dodržování zásad hygieny a bezpečnosti práce.

Cíl: Být připraven a mít co největší díl samostatnosti v dospělém životě. Vytvářet zodpovědnost.

Příprava na vyučování

- důsledná kontrola školních výsledků a povinností
- prohlubování poznatků získaných ve škole,
- pravidelná spolupráce se školou,
- vytváření vhodných podmínek pro písemné i slovní plnění úkolů,
- pracování s encyklopediemi, slovníky, atlasy,
- navštěvování veřejné knihovny, čtení knih ve vlastnictví domova,
- uplatnění poznatků z novin, časopisů, televize,
- individuálně využívat víkendy k vlastnímu doučování,
- spolupracovat s praktikanty,
- poznatky z práce s počítačem ve škole, procvičovat v domově, využívat encyklopedických informací na internetu,
- usnadnit přechod ze základní školy na vyšší vzdělávací stupeň,
- respektovat stanovené poruchy učení u jednotlivců,
- prohlubovat zájem o studium u dětí na středních školách, vést je důsledně k přípravě na vyučování,
- absence ve škole řešit individuálně i doprovodem pedagoga s dítětem do vyučování.
- odpovědnost za omlouvání nepřítomnosti ve škole, za nemoc,

Cíl: Mít co nejvíce možný dosažený stupeň vzdělání dle individuálních možností dítěte. Dosáhnout individuálně možnou úroveň profesní přípravy na budoucí povolání.

**Dětský domov Úsměv, Ostrava-Slezská Ostrava,
Bukovanského 25, příspěvková organizace
710 00 Ostrava-Slezská Ostrava**

Zájmová činnost

- podporovat vlastní výběr doplňkové zájmové činnosti, trvat na docházce,
- uvádět příklady starších dětí,
- použitelnost získaných vědomostí, zručnosti,
- sportovní hry dětí mezi dětskými domovy, vlastní soutěž v Petangue,
- nutnost získání dobré znalosti plavání,
- čtenářská gramotnost, podporovat děti v individuální četbě, docházce do knihoven.
- pochvalou děti motivovat k pokračování.

Cíl: Mít kroužek či zájmovou aktivitu. Nabídnout dětem dostatek prostoru k rozvíjení svých zájmů a nadání. Podchytit talenty. Předcházet především nudě a v návaznosti na ni i kontaktu s nevhodnou společností – prevence. Získat pozitivní zpětnou vazbu mimo školu a dětský domov.

Estetická výchova

- usměrňování vkusu v oblékání, nenápadně sdělovat rady,
- regulovat množství šperků, zejména trvalých úprav těla (tetování)
- kultura jazykového projevu, správné vyjadřování, osobní příklad pedagoga,
- vliv prostředí, interiéru na budoucí zařízení vlastního bydlení,
- zachovávání pořádku v osobních drobnostech,
- návštěvy výstav, divadelních představení, koncertů.

Cíl: Mít vhodný oděv a obuv vzhledem k počasí. Mít vkusnou vizáž těla (např. vlasy) a oděvů. Nosit vhodné šperky a úpravu těla dle věku, vkusu a bezpečnosti. Přenášet na děti důležitost vývoje vkusu. Naučit se chápavě kritizovat.

Enviromentální výchova

- pokračovat v třídění a sběru jednotlivého odpadu, třídít do přidělených kontejnerů,
- udržovat dřevěná krmítka na balkoně i na zahradě,
- pěstovat bylinky, rostlinky, pozorovat růst,
- upozorňovat na šetření s vodou,
- dbát na úpravu chodníků, zametání,
- používat školní potřeby z recyklovaných materiálů,
- vytváření dovedností a návyků v udržování čistoty, ošetřování rostlin, úpravy okolního prostředí,
- vyvážet odpad do OZA.

Cíl: Znat zásady ekologie výchovy. Znat důsledky nevhodného zacházení s odpady, zejména s nebezpečným odpadem. Uvědomění si přírody jako součásti sama sebe. Jedinec je schopen chránit přírodu a tento vztah přenést na další generace.

**Dětský domov Úsměv, Ostrava-Slezská Ostrava,
Bukovanského 25, příspěvková organizace
710 00 Ostrava-Slezská Ostrava**

Drogová prevence a zdravý životní styl

- vypracovat Minimální preventivní program, vycházet z něj v rámci besed,
- spolupracovat s Renarkonem, využívat pozvání, spolupracovat s odborníky
- nepřipustit kouření, motivace „skrytých“ kuřáků k odvykání
- neustále vést s dětmi hovory na téma nevhodnosti kouření,
- vysvětlovat záludnost drogových prožitků,
- upozorňovat na nebezpečí návyku
- hovořit často s dětmi na dané téma, dobře si všímat odchylek v chování,
- absolvovat instruktážní filmy, přednášky,
- trávit aktivně volný čas, věnovat se kroužkům, koníčkům,
- střídat odpočinek s aktivitami,
- dbát na fyzické a psychické zvláštnosti dětí.

Cíl: Nedopustit rozbušení problému = úzký kontakt dětí a vychovatelů, dostatek důvěry, pozornosti a času, jsou základem v podchycení možných negativních jevů. Pro naplnění svých potřeb děti využívají vhodnější možnosti viz rodinná, mravní, zájmová výchova a činnosti. Mít pravidelné pohybové aktivity.

Bezpečnost dětí

- pravidelné poučování, preventivní upozorňování, včetně praktických ukázek a příkladů (samostatné vycházky, společné akce) bezpečného chování
- důraz na neustálé proškolení při výchovných činnostech
- odstraňovat nebezpečné předměty z okolí,
- procvičovat znalost první pomoci,
- procvičovat základy bezpečnosti silničního provozu
- kontrolovat docházku do školy, pohyb po komunikacích,
- úrazy dětí zapisovat do knihy úrazů, vyhotovit Záznamu o úrazu,
- v případě nenávratu z vycházky vyhodnotit situaci a zajistit nahlášení na Policii ČR a sledovat úspěšnost pátrání.

Cíl: Minimalizovat úrazy v budově dětského domova i mimo něj. Zvýšení samostatnosti a zodpovědnosti dětí v rámci ochrany svého života a zdraví. Znát rizika nebezpečného jednání.

Začlenění do života

- zletilé nezaopatřené osoby mají možnost samostatně bez dohledu pedagogického pracovníka (s možností podpory a pomoci) pobývat na odloučeném pracovišti – specifikováno ve Smlouvě o setrvání v dětském domově,
- pomoc při sepisování žádostí o byt a dalších nových potřebností
- využívat možnosti „Bydlení na půl cesty“, pokud není jiné řešení,
- spolupracovat s kurátory,
- pomoci při zajišťování vhodného zaměstnání,

**Dětský domov Úsměv, Ostrava-Slezská Ostrava,
Bukovanského 25, příspěvková organizace
710 00 Ostrava-Slezská Ostrava**

- organizačně pomoci zvládnout nákup bytu z prostředků vkladní knížky,
- upozorňovat na včasné platby za byt, dohlédnout i následně,
- kontakty dětí po odchodu, předávání informací přítomným dětem,
- vycházet z praxe v bytě – odloučeném pracovišti, kde jsou umístěny zletilé nezaopatřené osoby,
- účastnit se prožitkových projektů, zaměřených na praktické těžkosti života,
- vycházet z vlastní zkušenosti dětí v případě pokut v dopravním podniku, půjček, vysvětlit možnost splátkového kalendáře
- vedení k vhodné volbě povolání,

Cíl: Pomoci zletilým nezaopatřeným osobám v plynulém přechodu do samostatnosti. Získat potřebné sociální dovednosti.

7. Klíčové kompetence

Rozvoj klíčových kompetencí

Při rozvoji klíčových kompetencí navazujeme a dále rozvíjíme kompetence získávané v předškolním, základním a odborném vzdělávání. V jednotlivých oblastech zájmového vzdělávání stavíme na těchto kompetencích a dále je podporujeme a rozvíjíme.

Základní klíčové kompetence získávané v zájmovém vzdělávání

- získání základní orientace v možnostech smysluplného trávení volného času
- naučit se umět si vybrat zájmové činnosti dle vlastních dispozic
- rozvíjet své zájmy v organizovaných skupinách i v individuálních činnostech
- umět říci „ne“ nevhodným nabídkám na využití volného času

8. Systém hodnocení a opatření ve výchově

Dítě je průběžně hodnoceno a odměňováno a ke svému hodnocení se může vyjadřovat. Hodnocení probíhá nejčastěji slovní formou, a to každodenně.

Opatření ve výchově

- 1) za prokázané porušení povinností může být dítěti:
 - odňata výhoda udělená podle odstavce 3,
 - sníženo kapesné v rozsahu stanoveném zákonem č. 109/2002 Sb.,
 - s nařízenou ústavní výchovou omezeno nebo zakázáno trávení volného času mimo zařízení. Omezení trávení volného času může být místní (omezení pouze na dané místo, např. Slezská Ostrava), časové (omezení trávení volného času např. 1 – 2 hodiny), věcné (omezení např. v doprovodu pracovníka). Zákaz trávení volného času zpravidla po dobu 1 týdne, ve výjimečných případech až na 2 týdny,
 - odňata možnost účastnit se atraktivní činnosti či akce,
 - s nařízenou ústavní výchovou zakázány návštěvy, s výjimkou návštěv osob odpovědných za výchovu, osob blízkých a oprávněných zaměstnanců orgánů sociálně-právní ochrany dětí, a to na dobu nejdéle 30 dnů v období následujících 3 měsíců.
- 2) opatření podle odstavce 1 lze ukládat podmíněně se zkušební dobou až na 3 měsíce
- 3) za příkladné úsilí a výsledky při plnění povinností nebo za příkladný čin může být dítěti
 - prominuto předchozí opatření podle odstavce 1,
 - udělena věcná nebo finanční odměna,
 - zvýšeno kapesné v rozsahu stanoveném zákonem č. 109/2002 Sb.,
 - povolena mimořádná návštěva kulturního zařízení, mimořádná vycházka, mimořádná návštěva nebo přiznána jiná osobní výhoda

Opatření ve výchově se zaznamenává do dokumentace dítěte prostřednictvím Evixu a je součástí osobního spisu dítěte.

9. Evaluace

ŠVP je koncepční materiál, který vychází z práce všech zaměstnanců dětského domova. Vychovatelé, kteří se účastní přímého výchovného působení, musí být schopni evaluace, která je:

Individuální – každý pedagogicko-výchovný pracovník průběžně hodnotí vlastní pedagogicko-výchovnou práci, snaží se o sebereflexi své činnosti a vyhodnocení pedagogicko-výchovného procesu.

Týmové – kolektiv pedagogicko-výchovných pracovníků hodnotí svou činnost i činnost ostatních vzhledem k vytyčeným cílům. Na základě sebereflexe i vzájemných konzultací navrhnou společně postup pro další období, nebo navrhnou úpravy ŠVP.

Vedení - prostřednictvím pozorování, hospitací, kontrol pedagogicko-výchovného procesu vedení zjišťuje a vyhodnocuje, jak jsou naplňovány a splněny vytyčené cíle a jak tedy v konečném obraze DD plní své poslání.

Zpětná vazba je získávána od dětí, vychovatelů, ostatních pracovníků, učitelů, kurátorů a sociálních pracovníků, od kontrolních orgánů zřizovatele, ČŠI, státního zástupce, ombudsmana a dalších kontrol.

Časové pojetí evaluace

Každodenně dochází k evaluaci na rodinných skupinách, zápis je proveden v Evixu. Vyhodnocení činnosti rodinné skupiny je prováděno pravidelně 1x za měsíc, vždy na konci měsíce.

**Dětský domov Úsměv, Ostrava-Slezská Ostrava,
Bukovanského 25, příspěvková organizace
710 00 Ostrava-Slezská Ostrava**

10. Závěrečná ustanovení

ŠVP je veřejným dokumentem přístupným v budově dětského domova a na webových stránkách dětského domova.

V Ostravě 2. 1. 2024

Bc. Eva Chodurová
Ředitelka zařízení